VÄGTRUMMOR I ÅSANEBÄCKEN,

Åtgärder i naturvårdssyfte

2017

Gullmarns Vattenråd

Munkedals kommun

Milva AB
Miljö och Vattenvård

Redovisning av åtgärder i Åsanebäcken

Tre vägtrummor i Åsanebäcken (Taske å vattensystem) i Munkedals kommun har länge utgjort vandringshinder för fisk och andra vattenlevande organismer. Gullmarns vattenråd har därför ansökt om medel för att avlägsna vandringshindren.

År 2016 beviljades Gullmarns vattenråd medel för att åtgärda vägtrumman vid Dalen som är den nedre av de aktuella vägtrummorna i Åsanebäcken. Medel beviljades ur Länsstyrelsens VÅGA-anslag (bild 1 och karta 2).

Bild 1. Den nedre av vägtrummorna, trumman vid Dalen, efter åtgärdande 2016.

År 2017 ansökte Gullmarns vattenråd om fiskevårdsbidrag från länsstyrelsen för att åtgärda de bägge trummorna uppströms Dalen. De bägge trummor är belägna vid Dammhagen (karta 2).

Gullmarns vattenråd har genom ordförande Ulf Johannesson gett biolog Lars Thorsson, Milva AB i uppdrag att ansvara för att åtgärderna genomförs och redovisas.

Karta 1. Översiktskarta.

Åsanebäcken, motiv för åtgärdande av trummorna som vandringshinder

Trumman som är belägen strax öster om Hensbacka vid Dalen åtgärdades 2016 (bild 1 och karta 2). Denna trumma har utgjort ett mycket svårpasserbart hinder för öring och ett definitivt hinder för andra arter. Uppströms vägtrumman finns fina lek- och uppväxtområden för öring. Två partiella, men åtminstone tidvis passerbara hinder (vägtrummor) för öring finns vid Dammhagen, knappt en km uppströms trumman vid Dalen. Dessa objekt har åtgärdats under 2017.

Åsanebäcken inventerades översiktligt 2016 (Lars Thorsson, Milva AB) i samband med ansökan ur VÅGA-anslaget, från trumman vid Hensbacka (Dalen) upp till ett kalhygge, beläget ca 1,7 km uppströms. Hela denna sträcka utgör uppväxtområde för öring, merparten av relativt god- mycket god kvalitet. Om man grovt uppskattar medelbredden till 2 meter finns således minst 0,34 ha uppväxtområden uppströms trumman vid Hensbacka (Dalen). Ytterligare uppväxtområden kan dessutom finnas uppströms hygget. Det finns också fina uppväxtområden för ål i uppströms belägna sjöar. Trumman vid Dalen har utgjort ett mycket svårpasserbart hinder för ål. Vägtrumman har också hindrat andra arter såsom elritsa och nejonögon att

migrera i vattendraget. Även de bägge trummorna vid Dammhagen begränsar fiskvandringen i vattendraget. Då samtliga trummor utgör artificiella hinder har det därför funnits starka motiv att åtgärda dem som vandringshinder.

Åtgärdande av vägtrummorna har medverkat till att uppfylla miljömålet ”Levande sjöar och vattendrag”, vilket är ett av Länsstyrelsens prioriterade miljömål.

Vattendraget har höga natur- och fiskevärden och ligger inom av länsstyrelsen prioriterat åtgärdsområde med avseende på den ekologiska statusen.

Hydrologi

Åsanebäckens avrinningsområde räknat vid punkten av sammanflödet med Taske å är 5,87 km^2. Medelvattenföring är 0,11 m^3/sek och högsta högvattenföring (50 år) är 1,29 m^3/sek.

Anmälan om vattenverksamhet

Anmälan om vattenverksamhet inskickades 2017-06-02 till Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Tillstånd med vissa villkor beviljades 2017-06-19.

Fastigheter, ägare

Vägtrumman benämnd Dammhagen 1, ligger inom fastigheten Munkedals Brevik 3:85. Ägare är Maria Andreasson, Brevik 131, 455 92 Munkedal.

Vägtrumman benämnd Dammhagen 2, ligger inom fastigheten Munkedals Brevik 1:8. Ägare är Munkedals Skog AB, 455 81 Munkedal.

Ägarna har gett sina medgivanden till att åtgärderna utförs.

Antagande av anbud och utförandetid

Förfrågan gick ut till fyra entreprenörer. Gullmarns vattenråd beslutade att anta anbudet från Christer Anderssons Gräv AB, Brastad.

Arbetena utfördes den 7-8 augusti 2017.

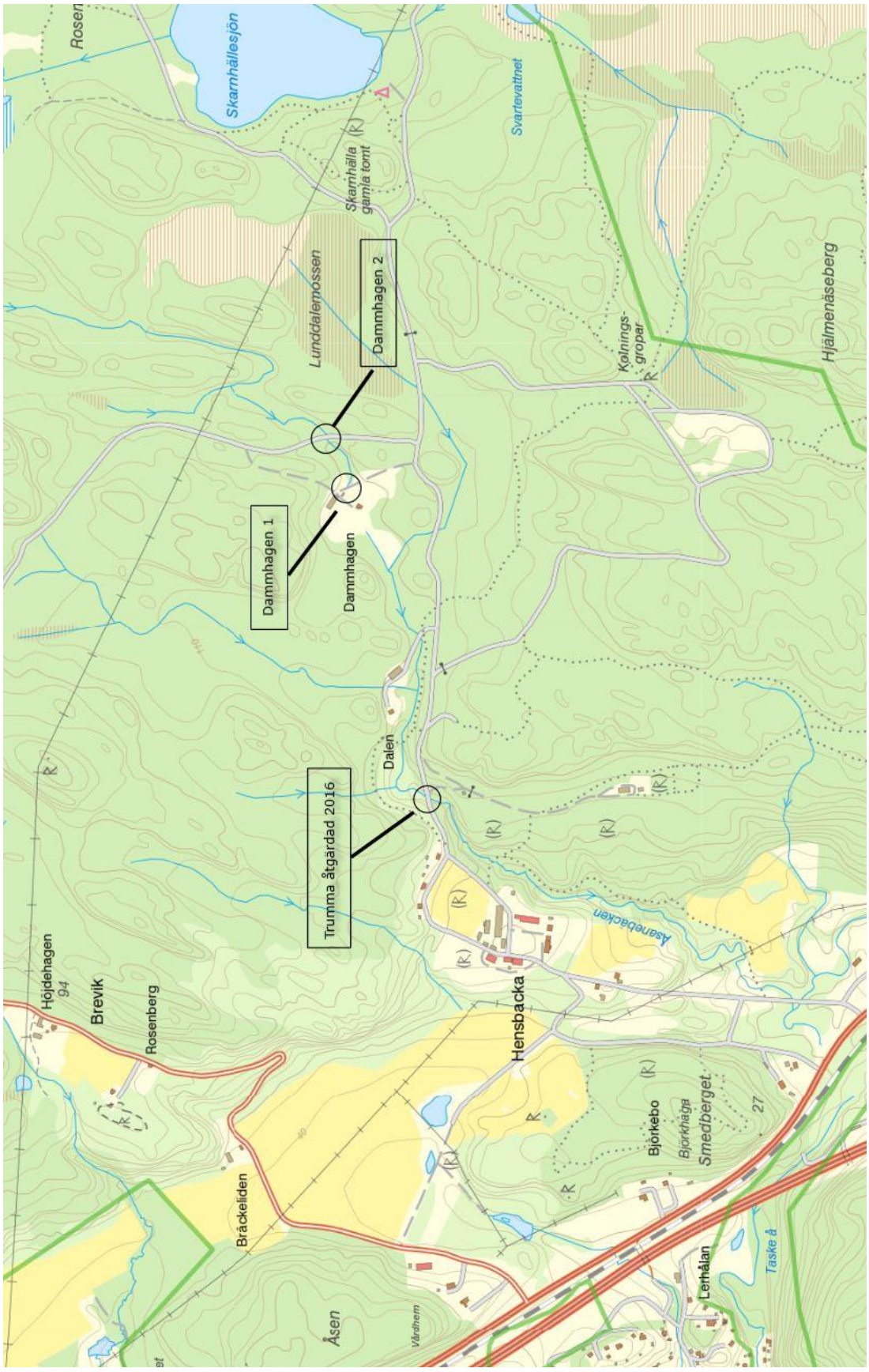

Karta 2. Åsanebäcken, trummorna markerade.

Åtgärder vid nedre trumman vid Dammhagen; Dammhagen 1

Trummans koordinater är N 6482469- E 309681 (Sweref 99 TM).

Trumman som byttes ut låg för högt och slutade med ett stalp. Trumman var dessutom underdimensionerad (ø 80 cm). Av denna anledning hade man lagt ytterligare en mindre trumma för att kunna svälja högflöden. Bild 1.

Trumman har nu bytts ut mot en större trumma (ø 140 cm) som grävts ner djupare. Trumman har även försetts med natursten, dels inne i trumman, dels vid utloppet. Bild 3 och 4.

Bild 2. Dammhagen 1, före åtgärd.

Bild 3. Dammhagen 1, efter åtgärd. Lågflöde.

Bild 4. Dammhagen 1, efter åtgärd. Medelflöde.

Åtgärder vid övre trumman vid Dammhagen; Dammhagen 2

Trummans koordinater är N 6482314- E 309353 (Sweref 99 TM).

Befintlig trumma ligger för högt och med för hög lutning. Trumman slutar med ett stalp. Bild 5.

Den åtgärd som utfördes var att bäckens botten på nedströmssidan höjdes upp med natursten och stengardister. Natursten lades även inne i trumman. Bild 6 och 7.

Åtgärden utfördes 7-8 augusti 2017.

Bild 5. Dammhagen 2, före åtgärd.

Bild 6. Dammhagen 2, efter åtgärd. Lågflöde.

Bild 7. Dammhagen 2, efter åtgärd. Medelflöde.

Slutsatser

Dammhagen 1

Då befintlig trumma (ø 80 cm) byttes ut mot en ny med mycket större dimension (ø 140 cm), kunde denna även grävas ner riktigt och förses med natursten både inne i och nedströms trumman. Detta medförde att resultatet blev mycket gott sett till naturvårdsnyttan. Dessutom är det viktigt att påtala att markägaren/väghållaren nu fått en trumma som är dimensionerad så att den klarar både dagens högflöden och framtida högflöden.

Dammhagen 2

Denna trumma byttes inte ut då den har en ganska bra dimension (ø 120 cm). Åtgärdandet skedde i stället genom att botten och vattenytan på nedströmssidan höjdes upp med natursten och stengardister. Sten lades även inne i trumman. Även detta resultat blev gott, men eftersom trumman hade kraftig lutning är vattenhastigheten fortfarande relativt hög i trummans övre del. På grund av trummans lutning får höjningen av botten och vattenyta nedströms inte full effekt i trummans övre del. Resultatet avseende trummans nedre del och vid trummans utlopp är dock mycket tillfredsställande. Det har så att säga blivit så bra som det kan bli med denna åtgärd. För att få ett ännu bättre resultat skulle man behövt gräva upp och lägga om, alternativt byta ut trumman. En sådan lösning skulle dock blivit kostsammare.

Uddevalla 2017-11-02

Biolog Lars Thorsson

Milva AB

På uppdrag av Ulf Johannesson, Gullmarns vattenråd

Milva AB
Göteborgsvägen 11B
451 42 Uddevalla
Tfn 0522-37913
Tfn Lars 0703-74 10 01